

Resistentie is het enige antwoord op phytophthora

A photograph of a man, Niek Vos, kneeling in a potato field. He is wearing a light-colored long-sleeved shirt and dark trousers. He is looking down at several potatoes he is holding in his hands. The background shows a field of potato plants under a blue sky with scattered clouds.

Niek Vos, aardappelteler en boerenkweker in Kraggenburg

'De kans om een nieuw resistent ras te vinden die ook mooie knollen geeft, is heel klein. Dat ik zelf drie jaar geleden een ras introduceerde met resistentie tegen phytophthora was een toevalstreffer. Maar het is lastig om marktpartijen voor deze aardappel te interesseren. Hij heeft wit vlees en consumenten zijn gewend aan een lichtgele kleur. Het is goed dat er zoveel nieuwe boerenkwekers bij zijn gekomen. Samen kunnen we veel meer zaailingen testen op goede eigenschappen en de kans op succes vergroten. Dat is een eerste grote verdienste van Biolmpuls en Groene Veredeling.

Voor de rest moeten we afwachten. We zijn nog maar drie jaar bezig. Maar als ik mijn eigen resultaten tot nog toe bekijk, dan ben ik ervan overtuigd dat de resistente rassen er gaan komen. Als we ons er maar voor blijven inspannen. Veredeling is een altijd doorgaand proces. Ik heb goede hoop dat er vervolgfinitanciering komt om dit mogelijk te maken.'

Contactinformatie

Edith Lammerts van Bueren
 Louis Bolk Instituut
 T [0343] 52 38 60
 E e.lammerts@louisbolk.nl

‘Hoe meer boerenkwekers, hoe meer materiaal getest kan worden’

Phytophthora infestans is een geduchte ziekte in de biologische en gangbare aardappelteelt. De opbrengstverliezen kunnen dramatisch zijn. Onderzoekers en vele partijen in de biologische en gangbare sector werken samen aan resistente rassen. Over zeven jaar zijn de eerste rassen te verwachten.

In 2007 sloeg phytophthora hard toe. De biologische aardappelsector luidde de noodklok. Menige teler dreigde met de teelt te stoppen. Zij zouden niet de eersten zijn. Velen hadden dat al eerder gedaan. In de afgelopen tien jaar was al zo'n 20 procent van de biologische aardappel-telers met de teelt gestopt. Om de biologische aardappel-teelt voor Nederland te behouden was dringend een veredelingsprogramma nodig voor betere en nieuwe resistente rassen.

Resistentie is nog volop in wilde aardappelsoorten te vinden. Maar om resistenties in te kruisen in de moderne rassen is nog niet zo makkelijk en bovendien tijdrovend. Omdat het wel 15 jaar kan duren is het een kostbaar traject. Te kostbaar voor de relatief kleine biologische sector. Deze sector vond echter een partner in de gangbare sector. Met resistente rassen kan de gangbare aardappel-teelt het bestrijdingsmiddelenverbruik terugdringen. Dat sluit aan bij de wens om kosten te besparen en te verduurzamen.

Er ontstond een uniek consortium voor participatief onderzoek: BioImpuls. Daarin stapten de zes belangrijkste aardappelveredelingsbedrijven, biologische aardappel-telers, het Louis Bolk Instituut en Wageningen UR. Dit consortium maakt de veredeling betaalbaar en vergroot de kans dat meerdere resistente rassen ontwikkeld kunnen

worden. Het onderzoek startte onder de paraplu van bioKennis. Het loopt nu ook nog onder de naam Groene Veredeling. Naast resistenties krijgen ook andere duurzame raseigenschappen aandacht, zoals aanpassing aan lagere bemestingsniveaus. Dit soort rassen passen bij de biologische landbouw, maar ook bij een gangbare landbouw die streeft naar minder maar wel efficiëntere inzet van nutriënten.

Elke partij in het consortium doet een stuk van de veredeling. Wageningen UR kruist wilde planten met resistentiegenen met bestaande rassen tot nieuwe kruisingsouders. Uit het zaad worden zaailingen opgekweekt. Boerenkwekers selecteren drie jaar lang in duizenden van die zaailingen. De beste planten gaan naar de veredelingsbedrijven. Door verdere selectie komen uiteindelijk nieuwe rassen op de markt.

Hoe meer boerenkwekers er zijn, hoe meer materiaal er getest kan worden en hoe groter de kans op nieuwe rassen. In de biologische teelt waren slechts twee boerenkwekers. Door een veredelingscursus voor telers op te zetten en een handboek te schrijven groeide het aantal biologische boerenkwekers naar twaalf in 2011. Gangbare boerenkwekers volgen inmiddels ook de cursus. Zij vergroten er hun kennis mee, zodat ze nog gerichter kunnen gaan selecteren. ■